

פשעי שנאה בצרפת הרצח של אילן חלימי¹

מבוא

אילן חלימי היה יהודי צרפתי צעיר שמת בגיל 23, אחרי שעונה בפרברי פאריס מ - 21 בינואר ועד 13 בפברואר 2006 בידי כנופיה של מהגרים מוסלמים צעירים. הוא נמצא גוסס, כשעל גופו כוויות וחתכים רבים. הוא נחטף שלושה שבועות לפני כן אחרי שהכנופיה שלחה צעירה לפתותו. חלימי הסכים להיפגש איתה אחרי ששוחח איתה בחדר צ'אטים באינטרנט.

צרפת היא כיום אחת המדינות המערביות ששיעור פשעי השנאה הוא הגבוה בהן. רוב ההתקפות המבוצעות בידי מהגרים מוסלמים וילדיהם, מכוונות כלפי יהודים, בזיקה לסכסוך המזרח-תיכוני.

ערב אזכרה לאילן חלימי נערך בבית הכנסת הגדול בפאריס, ברח' ויקטואר (VICTOIRE). בטקס נכחו נשיא צרפת, ז'אק שיראק ורעייתו ברנאדט וראש ממשלת צרפת דומיניק דה וילפן. הם גינו את מעשי העינויים וההוצאה להורג של היהודי בן ה - 23 והצהירו שב"מדינת זכויות האדם" ילחמו באנטישמיות ללא רחם. קריאות בנוסח "אנחנו דורשים צדק" ליוו את דברי הנשיא שיראק וראש הממשלה דה וילפן.

רבים צפו בטקס, הן בקהילה היהודית בצרפת והן בישראל. לפני פתיחתו הרשמית של הטקס הגיעו מכוניות משטרה אל אזור בית הכנסת. המשטרה בדקה את זהותו של כל מי שנכנס למתחם. רבים הצטופפו משני צדי הרחוב בהמתנה להיכנס לבית הכנסת. בכניסה לבית הכנסת השתמשו השוטרים בגלאים ובדקו את דרכוני הנכנסים ממש כמו בנמלי התעופה! רבים נותרו מחוץ לכותלי בית הכנסת מחוסר מקום. במהלך הטקס קרא ילד פסוק מספר תהילים קכ"א, פס' 1: "...אשא עיני אל ההרים מאין יבוא עזרי".

משפחתו של חלימי ואחרים בקהילה היהודית טוענים נחרצות שאילו היו הרשויות מפנימות את העובדה שהצעיר הותקף בשל היותו יהודי, יכלו להצילו. מיד לאחר יחספו פנתה אמו למשטרה ואמרה שהוא נחטף בידי אנטישמים. מקורות בקהילה ידעו ששלושה יהודים צעירים אחרים הצליחו להימלט לפני כן מחטיפות בסגנון זה. המשטרה אמרה לאמו של חלימי, רות, לחדול מכל קשר טלפוני עם החוטפים כדי לאלץ אותם להשתמש בדואר האלקטרוני, דבר שיקל על איתורם. אלא שהשוטרים לא היו ערים לעובדה שבמרוצת חמשת הימים שבמהלכם החוטפים ניסו לשווא ליצור קשר עם המשפחה, סבל אילן חלימי עינויי תופת. אחד החוטפים אמר: "כיבינו עליו את הסיגריות שלנו כי הוא יהודי!" אילן חלימי שב ונקבר בירושלים ב - 11 בפברואר 2007.

רגשות אנטישמיים רווחים בקרב המוסלמים החיים בפרברי פאריס ובעריה האחרות של צרפת. בעיתון "וול סטריט ג'ורנל" (WALL STREET JOURNAL) נכתב בידי נידרה פולר (Nidra Poller): "אחד ההיבטים המטרידים ביותר של פרשה זאת הוא המעורבות ככל הנראה של קרובים ושכנים, מעבר לחוג המידי של הכנופיה (של החוטפים) אשר סופר להם על בן ערובה יהודי, והם באו להשתתף בעינויים."

נראה כי לרוצחיו של אילן חלימי קשר כלשהו לחמאס. לדברי שר הפנים של צרפת של אז, ניקולה סרקוזי, מצאה המשטרה בביתו של אחד החשודים חומרי תעמולה שהוציא לאור ארגון ששמו "וועדת הצדקה הפלשתינית". מדינת ישראל מסרה שארגון זה הוא קבוצת חזית של טרוריסטים פלשתינים ושבאוגוסט 2003 הקפאה ממשלת ארה"ב את חשבונות הבנק של הארגון בגין קשריו עם החמאס.

משפחתו של חלימי טוענת שבמהלך 20 ימי השבי שלו דחתה המשטרה מכל וכל את האפשרות שהחוטפים הונעו על ידי מניעים אנטישמיים. החוקרים התעקשו לראות בחטיפתו מעשה פלילי של חטיפה

¹ Conference held in English at The 12th International Symposium on Victimology of the World Society of Victimology and the University of Central Florida – August 20 – 25, 2006 in Orlando, Florida, Usa.

לצורך קבלת כופר נפש, ובדרך כלל, אמרה המשטרה, מניע כזה אין בו משום איום על חיי החטוף. אלה היו פני הדברים למרות העובדה שבהודעות הדואר האלקטרוני ובשיחות הטלפון שלהם עם משפחתו של אילן, חזרו החוטפים והיזכרו את נושא היהדות, את "כספי היהודים" ולפחות בהזדמנות אחת השמיעו פסוקי קוראן בעוד אילן נשמע ברקע זועק בייסורים.

העיתונות ומותו של אילן חלימי

כל דיווח - בכלי התקשורת היהודים והישראלים - על כך שאילן חלימי עונה למוות, מעורר זוועה. על אחת כמה וכמה משום שדבר מכל זאת לא התפרסם בעיתונים הצרפתיים הגדולים. יצויין כי השם חלימי בעל צליל ערבי. זאת, משום שחלימי היה יהודי ממוצא ספרדי שמשפחתו, כדוגמת משפחות יהודיות רבות, היגרה ממדינה ערבית מוסלמית. יהודים אלה הושלכו מבתיהם (כמו יהודי אלג'יריה) או נמלטו מהאנטישמיות, ובמיקרים מסויימים שתי הסיבות תקפות. משפחת חלימי היגרה מצפון אפריקה. לרוע המזל באה משם גם האנטישמיות וחוסר הסובלנות של מהגרים מוסלמים רבים מצפון אפריקה.

ככל שקיצונים מוסלמים מנסים להשתלט על המדינות המערביות - החל באיחוד האירופי - מתלווה לכך אלימות ושנאה כלפי היהודים. אילן חלימי הוא דוגמא מתה לכך שגם לאחר שהיהודים עזבו מדינות שחלק מהמוסלמים רואים בהן מדינות "שלהם", אלה אשר קוראים "יהודים צאו מפלשתיין!" אינם מסתפקים בכך אלא קוראים "יהודים הסתלקו מכל מקום!". למעשה הם מתכוונים לומר "מוות ליהודים!"

כך קרה שבמשך שלושה שבועות החזיקה באילן חלימי כנופיית "הברברים" (כפי שהם מכנים את עצמם) ועינתה אותו. כפי שכבר כתבנו, הוא נמצא עירום וכפות לאחור שהושלך ליד מסילת ברזל בפרבר של פאריס. 80% מגופו היו מכוסים בכוויות - מסיגריות ומגהץ - וכל גופו היה מכוסה בפצעי דקירות בסכין ובמספרים. הוא נפטר באמבולנס בדרכו לבית החולים. המשטרה עצרה במהירות את הכנופיה ומנהיגה נעצר במדינת חוף השנהב, שם ניסה להסתתר. אילן נלכד בעזרת פיתיון, אישה, שגם היא נעצרה. אלא שאין ספק כי היו עדים רבים לפשע זה שנמשך יותר משלושה שבועות! הצווחות והצעקות בשל העינויים בודאי נשמעו על ידי דיירים בבניין שבו התרחש האירוע הנורא. אבל איש, אף לא מטלפן בעילום שם, לא הזעיק את משטרת הפרבר הפריסאי בנייה (BAGNEUX) או את העיתונות.

כפי שהוזכר למעלה, לרוצחיו של חלימי קשרים עם החמאס. הם ניסו קודם לכן לעשות את אותו הדבר ליהודים אחרים. הפריטים שנמצאו בחדר העינויים כללו ספרות איסלמית ועלונים של ארגון צדקה פרו-פלשתיני, שהוצא מחוץ לחוק בארה"ב ובמדינת ישראל. פעילויותיהם ידועות היטב למשטרת צרפת. יש להדגיש כי מה שקרה לאילן לא היה הניסיון הראשון לבצע מעשה כזה. שש פעמים ניסו "הברברים" לבצע פשעים דומים. ארבעה מבין השישה היו יהודים, היינו 66.6% מהאוכלוסייה, בעוד היהודים מהווים רק אחוז אחד מכלל הצרפתים! סיפורים דומים צצים עתה. מה שקורה בפרברי פאריס קורה בכל מקום בצרפת. רבים ממצעעי פשעי השנאה מובאים לדין בצרפת, היות שרבים קיבלו איומים על חייהם ממוסלמים רק משום שהם יהודים. הרשויות בצרפת מתייחסות ברצינות רבה לאיומים אלה משום שנראה כי זה רק עניין של זמן עד שאלימות נוספת בנוסח חלימי תתרחש על אדמת צרפת, בעיקר כעת משניטשת בלבנון מלחמה בין החיזבאללה לבין ישראל. אולם העיתונות הצרפתית בחרה להתעלם מעובדות אלה.

ההגירה מהעולם הערבי לאירופה

יוצאי צפון אפריקה ואפריקה השחורה היגרו בעיקר למערב אירופה - לצרפת ולבלגיה - בגלל הגירה מהיר ורחב-היקף. בשנות השבעים של המאה שעברה החליטו השלטונות בצרפת לאפשר למהגרים אלה להתאחד עם משפחותיהם. אלה היו תוצאות הקולוניאליזם והצורך בידיים עובדות. בתוך שנים אחדות נמלאו פרברי הערים בצרפת בקהילות חדשות. מהר מאוד באו בעקבותיהן הגזענות ופשעי השנאה.

הוקמו התאחדויות וארגונים שמטרתם היתה להגן על אנשים אלה ולסייע להם להתערות באוכלוסייה הצרפתית. לא אחת הוקמו ארגונים אלה בידי יהודים משום שבשואה הם למדו על בשרם את טעם הגזענות. בד בבד, מספר קבוצות נוצריות כגון התנועה הקתולית הקיצונית של מונסנייר לפבר

(Monseigneur Lefèbvre) וכן אנשי "החזית הלאומית" (מפלגת ימין קיצוני) החלו לרדוף את המוסלמים בצרפת.

אשר ליהודים, בזכות ההגירה היהודית מצפון אפריקה, הופחה בקהילה היהודית רוח חדשה ונפתחו בתי ספר יהודים פרטיים רבים. ברחובות פאריס, מארסיי, ליון, ליל ועוד אפשר היה לראות צעירים יהודים רבים וכיפה לראשם. תוך כדי כך התפשט האיסלאם הפונדמנטליסטי ברחבי אירופה ובעיקר בצרפת. באותה תקופה הוקמו מסגדים רבים בעזרת כספים שהגיעו מסעודיה והזרם הוואהאבי השתלב באיסלאם הצרפתי.

כל זה הביא לתמהיל קיצוני של תרבויות ודתות.

בעוד המהגרים המוסלמים שנולדו באפריקה עבדו קשה בבתי חרושת ובאתרי בניה, גדלו ילדיהם בשכונות סגורות שהתאפיינו בשיעור עבריינות נוער גבוה. חלק הצליח להשתלב בחברה הצרפתית אבל הרוב נותר בשוליה.

בעבר התערו בחברה בהצלחה יהודים, פולנים, איטלקים וספרדים, אבל לא כך לגבי ההגירה המוסלמית הזאת. במשפחות המוסלמיות ניסו האבות לשמר את המסורת הפטריארכלית והנערות לא יכלו ליהנות מאותה חרות כחברותיהן הצרפתיות. הבנים יכלו להשתחרר מהמרות הפטריארכלית אך לא נקלטו באוכלוסייה הצרפתית. כתוצאה מכך אימצו רבים מביניהם דפוסי התנהגות עברייניים.

אולם, חלק מהגברים נשאו נשים צרפתיות קתוליות, אך אחיותיהם לא יכלו להעלות דבר כזה על דעתן! ילדי הנישואין המעורבים האלה רובם מוסלמים והאבות מעניקים שמות מוסלמיים לצאצאיהם. כיום הילדים האלה בני 20-25 וכולם מוסלמים.

הקצנה איסלאמית מהירה התרחשה בצרפת ונערות צרפתיות רבות שנישאו למוסלמים, התאסלמו. ההיפך איננו חזון נפרץ: רק מעטים הם הגברים שהמירו דתם לנצרות, שכן זה אסור על פי עקרונות האיסלאם ונחשב למסוכן מאוד.

כתוצאה מכך אוכלוסייה צעירה זאת מעורה מאוד בסכסוך הישראלי-פלשתיני ורבים מתוכה אינם מסתירים את אהדתם לאל-קאעידה, לחמאס, לג'יהאד האיסלאמי, לחיזבאללה וכיו"ב.

קיים הסבר נוסף להקצנה זאת של האיסלאם בצרפת:

מושגי הרפובליקה והחילוניות (הפרדת הדת מהמדינה)

מילים אלה הן הן השקפת העולם של צרפת.

אולם, חל כירסום בערכים אלה כיום. משרד החינוך של צרפת, שהוא כור ההיתוך של הערכים הרפובליקניים, ויתר במספר מקרים: במיקרה של הרעלה שחובשות בנות בבתי ספר חילוניים, שבהם באורח סמלי, היה צריך להשלים עם כל חריגה. רק ב - 2004 הצביעה "האסיפה הלאומית" - הפרלמנט של צרפת - בעד הגנה על עקרון החילוניות, בעקבות פרסום ספר שכתבו מורים ושמו "השטחים האבודים של הרפובליקה" ("Les Territoires perdus de la République"), שכן במהרה חלק מהמוסלמים הצרפתים היו למוסלמים נלהבים וצרפתים רבים התאסלמו.

מובן מאליו כי רוב האוכלוסייה הזאת מורכב מאזרחים שקטים מכבדי חוק, אך יש שיעור קטן של פעילים (4 עד 6 אחוזים לפי משטרת צרפת), אשר מנסה לתמרן את הרוב הדומם. יתר על כן, הרקע הסוציולוגי מדאיג בשל הצניחה בכלכלת צרפת.

לאחר מלחמת יום הכיפורים, אשר יזמו מצרים וסוריה כדי להשמיד את ישראל, נרשם שפל כלכלי במערב. מחיר הנפט האמיר פי ארבעה - כיום הוא עוד יותר גבוה משהיה - והמדינות באירופה נאלצו

לבודד את מדינת ישראל בשל ה"תכתובים" של הערבים. שלושים שנה לאחר מכן יש מדינות שהתאוששו משפל זה כמו ארה"ב, סין, הודו ויפן. אבל "אירופה הישנה" - להוציא את בריטניה - ובמיוחד צרפת, עודן מתמודדות עם אותו שפל. צרפת סובלת מכלכלה נוקשה בשל דרכה העמומה להתמודד עם סוגיות כלכליות. ההשקפה הליברלית נפסלה במשך יותר מעשרים שנה על ידי נשיאי צרפת מיטראן ושיראק. גם האיגודים המקצועיים מתנגדים נמרצות לקידמה. התוצאה היא עליה תלולה באבטלה ובעוני. ההתערות בחברה באמצעות העבודה, שאיפשרה לגלי המהגרים הקודמים להצליח בצרפת ולהיות לאזרחי צרפת גאים, היא כיום כמעט בלתי אפשרית מבחינתם של המהגרים המוסלמים. הם ממשיכים להיות ב"גטאות" ומושפעים מטיפים מוסלמים המגנים את עברה הקולוניאלי של צרפת ו...את היהודים, השעירים לעזאזל הקבועים ברחבי העולם כולו. באורח בלתי נמנע מתגבשים מנהיגים חדשים המונעים על ידי רעיונות פשיסטיים המכוונים כנגד היהודים. דוגמא אחת לכך היא הקומיקאי הצרפתי השחור דיזונה (Dieudonné).

במילים אחרות, העוני, הפיגור התרבותי, הכניעה מצד הציבור ורשויות החינוך, איסלאם אלים פוליטית ורעיונית הקשור לסכסוך הישראלי-פלשתיני ולמלחמה במזרח התיכון, מפלגות שמאל צרפתיות סובלניות מדי - ואף מהימין במידה פחותה - כל אלה הם מתכון בדוק לפצצה חברתית מתקתקת! באוקטובר-נובמבר 2005 ובפברואר 2006 התפוצצה פצצה זאת בשכונות המהגרים בכל הערים הגדולות בצרפת, והתרחש הרצח של אילן חלימי.

אלא שנראה כי "המפץ הגדול" עוד לא התרחש וכאשר יקרה, לא יוכלו יהודי צרפת להישאר בה שכן מדינה זאת אינה מסוגלת להסכין עם אפשרות ה"קהילתנות". זאת דילמה של ממש הרובצת לפתחן של רשויות צרפת שכן לפי המסורת הרפובליקנית, מאז המהפכה הצרפתית ב-1789 והפרדת הדת מהמדינה, אין מקום לחיים קהילתיים נפרדים משאר האוכלוסייה, על רקע אתני או דתי. הדת מוכרת ומותרת רשמית אבל אינה ממלאת כל תפקיד במישור הלאומי. שר הפנים של צרפת, ניקולה סרקוזי, מטפל כיום בסוג זה של פשעי שנאה בגלל היקף התופעה, והוא מנסה להתאים את המצב בצרפת לבעיה החדשה.

להלן קטע ממכתב ששיגר סרקוזי ב-15 במארס 2006 למרכז שמעון ויזנטל בסניף הצרפתי:
"אני מבין את שאלותיכם בנוגע למותו המזוועי של אילן חלימי במיוחד לאחר תקיפתם של אזרחים יהודים צעירים בסארסל (פרבר נוסף של פאריס). המעשה הברברי שבוצע נגד אילן חלימי הצעיר עורר פלצות במדינתו.

לפני ארבעה נושאים בראש סדר היום:

- הקצבת שלושה מיליון אירו לאבטחת כל הבניינים של הקהילה היהודית
- שיטור קבוע ליד הבניינים האלה
- התקנת מצלמות וידאו להגנת המבנים האלה
- מאבק באנטישמיות

אלימות אנטישמית אינה גזירת גורל. היא מזועזעת אותי. אני אלחם בכך בחוזק יד."

נראה כי זאת תהיה משימה קשה ליישום שכן הבעיה כרוכה בסכסוך המזרח תיכוני ומכיוון שצרפת מבקשת להתרחק מהשפעת ארה"ב (או לפנות כנגדה) ותומכת במדינות הערביות שבאזור. אז איך הם יכולים בעת ובעונה אחת להגן על יהודי צרפת ולגנות את יהודי ישראל?

ב-1791 אמר קלרמון-טונר (Clermont Tonnerre) לאסיפה המכוננת שקמה לאחר המהפכה הצרפתית: "עלינו לשלול כל דבר מהיהודים כאומה ולהעניק ליהודים כל דבר כיחידים!" ישראל היא המדינה היהודית ולכן צרפת אינה יכולה לשאת לה חסד.

האם ראמאללה שוות-ערך לאושוויץ?...

בתוך פרק זמן של שני דורות הפכו יהודים ישראלים בעיני האוכלוסייה של צרפת למפלצות לכל דבר! אנשי רוח ועיתונאים משתמשים בשואה כאשר הם עוסקים בסכסוך הישראלי-פלשתיני - הם משתמשים בה כדי לתאר את סבל הפלשתינים. הם גם כתבו על "ג'נין-גראד" כאשר תיארו את הקרב בג'נין שבו נהרגו רק 53 פלשתינים - "רק" בהשוואה למספר שנהרג בקרב על סטלינגראד - 1 - 23 חיילים ישראלים נהרגו.

כל אלה תרמו להפיכתה של מדינת ישראל למדינה שטנית בעיני אזרחי צרפת רבים ובמיוחד, בעיני מוסלמים צרפתיים צעירים רבים. באפריל 2002 ביים מוחמד באכרי את הסרט "ג'נין-ג'נין". בינואר 2005 הוא הודה שרבות מהסצינות בסרט מבויימות אך הוסיף כי רצה להשתמש באמצעים אומנותיים כדי להמחיש את אכזריותו של צה"ל!

"כביש 181" הוא סרטם של אייל סיוון ומיכאל חליפי על קו הגבול בין ישראל למדינות ערב כפי ששורטט ב 1948. הסרט רומז כי היהודים רצו לחסל את כל הערבים באזור, בדיוק כפי שהנאצים עשו להם. הסרט הוקרן ב - 24 בנובמבר בערוץ הטלוויזיה הצרפתי-גרמני "ארטה". העובדה שאחד הבימאים הוא ישראלי איפשרה לרבים לקרוא דרור לרגשותיהם האנטישמיים ולבטאם. איש לא העלה בדעתו שאפשר לפרש התנהגו זאת כהתקרבות...הסרט שואל סצינה מסרטו של קלוד לנצמן "שואה". כך מנצלים את הסבל היהודי כנגד הישראלים. ב - 7 באוקטובר 2004 הוקרן עוד סרט ב"ארטה", שבו נראים חיילי צה"ל לובשים מדי וואפן אס.אס. וכך הלאה...

כל אלה הובילו להתקפות אנטישמיות רבות בצרפת, אלא שהעיתונות הצרפתית תיארה זאת רק כ"מעשים לא יאים". מסקר של חברת Taylor Nelson Sofres/EOS Gallup Europe שנערך ב - 2003 עולה כי 59% מהאירופים סבורים שישראל היא הסכנה הגדולה ביותר לשלום בעולם! לאחר מותו של עראפת, הביאו הגילויים על השחיתות ברשות הפלשתינית, הפיגועים במדריד, בלונדון ובבסלאן לשינוי-מה ביחס לסכסוך הישראלי-פלשתיני. אולם, רבים אינם רואים את הקשר בין הטרור האיסלמי לטרור הפלשתיני, שנתפס רק כתנועת שחרור.

בשלב זה עלה החמאס לשלטון ברשות הפלשתינית ורק מעטים יודעים כי ארגון זה קשור לחיזבאללה ולאיראן המבקשת להכחיד את ישראל ואת...אירופה, לרבות את צרפת, למרות דבריו של שיראק. כלומר, הבורות והמידע המטעה עוררו רגשות אנטי-ציוניים ואנטישמיים. למשל, ב - 30 בספטמבר 2000 נהרג מוחמד אל-זורא הצעיר בנצרים במהלך חילופי ירי בין חיילים ישראלים לפלשתינים. ערוץ 2 של הטלוויזיה הצרפתית הכריז בו במקום כי הילד נהרג בידי חיילים ישראלים מבלי להמתין לחקירה בלתי מוטית. הדבר גרר בעקבותיו הפגנות אנטישמיות אלימות ברחובות פאריס. בכך הרפובליק אפשר היה לשמוע אנשים קוראים "מוות ליהודים" ו"בוש=שרון=היטלר". בתי כנסת הועלו באש, יהודים חובשי כפות הוכו ורבנים הותקפו תקיפות גופניות. זה מזכיר לנו את הפרעות ברוסיה...

נראה כי 60 שנה אחרי השואה חלק מהצרפתים אינם חשים עוד רגשות אשם ועושים יד אחת עם המוסלמים האנטישמים בלא כל חשש. היום משפחתו של אילן חלימי שרויה באבל. רבים מיהודי צרפת אינם רואים את עתידם כאזרחי מדינה זאת ומהגרים לישראל ולצפון אמריקה. שלטונות צרפת אינם יכולים להעניש את הקהילה המוסלמית שכן זה מסוכן פוליטית ובגלל התנגדותם ל"קהילתנות" שנתפסת כמנוגדת לרוח הרפובליקה. במעשיהם אלה הם שוכחים להגן על הקורבנות האמיתיים, היהודים. בהדרגה הופכת צרפת למדינה מאוד אנטישמית שבה מספר פשעי השנאה רב מאוד. בסופו של דבר סכנה מרחפת גם על הקהילה המוסלמית, משום שרבים אינם מבדילים בין המסיתים המוסלמים לבין רוב המוסלמים הצרפתים המבקשים להתערות בצרפת ולחיות בה בשקט.

להלן הצעתנו למשרד הפנים של צרפת **נטילת אחריות לקורבנות הפגיעות האנטישמיות**

האנטישמיות היא רעה חולה הפושה בעולם כולו, שבמסגרתה שוררות אותן דיעות קדומות, בעוד הגזענות לובשת צורות שונות במקומות שונים. למעשה, מעשים אנטישמיים הם בעלי אופי דתי, אף כי ניזונו גם מהאידאולוגיות הגזעניות של המאה ה - 19 וה - 20.

יש לבצע פעילות מונעת לשם מאבק באנטישמיות, אשר, כפי שמלמדת ההיסטוריה, יכולה להוביל לאסונות גדולים עוד יותר - לשואה, וכן לגרום להגירה המונית של יהודים, דבר העלול לקרום עור וגידים במיקרה של יהודי צרפת.

הארגונים היהודים פעילים מאוד בצרפת ובעולם (ארגוני בני-ברית, הארגון למען הילד Oeuvre Sociale pour l'Enfance - O.S.E., מרכזי שמעון ויזנטל, הקונסיסטואר של יהודי צרפת, ארגון הגג של יהודי צרפת - c.r.i.f. ועוד). ארגונים אלה פועלים במסלולים מגוונים: תשאלים, מתן טיפולים רפואיים ונפשיים וסיוע משפטי. חשוב ביותר שמשדד הפנים של צרפת יהיה נחוש לחלוטין להושיט סיוע ליהודי צרפת.

הגישה הקלינית

הפגיעה או המוות של בן משפחה או חבר קרוב מביאה את המתאבל לכדי סיכון גבוה ללקות בסיבוכים נפשיים שונים כגון דיכאון עמוק, התקפי חרדה והפרעות פוסט-טראומטיות. בנוסף לסיבוכים פסיכולוגיים פוטנציאליים ומוכרים אלה קיים גם מצב של אבל פתולוגי, שעלול להתחזר כ"מורכב" יותר. סוגים אלה של אבל נובעים מחרדת פרידה וממצוקות פסיכו-טראומטיות. הם הופכים לעמוקים יותר ולכרוניים בעוד הסבל הוא הן נפשי והן גופני.

לגבי דידה של הקהילה היהודית בצרפת יש בהתקפות האלה כדי לעורר את זכר טראומת השואה ואת היציאה הטראומטית מאלג'יריה. השלכותיהן מועברות בצורה "רדיואקטיבית" לכל היהודים, שרבים מביניהם עוזבים כעת את צרפת לכיוון ישראל וצפון אמריקה, כפי שהזכרנו כבר.

קריאה קלינית של האבל הטראומטי תואר כמשלב את תסמיני הנורוזה הטראומטית והאבל, והתסמינים של סוגיהם השונים קודדו לאחרונה ונכללו בספרות הפסיכיאטרית והויקטימוולוגית.

קירטריונים לאבחון

א. חווית מותו של אדם אחר

ב. שלושה מבין ארבעת התסמינים הבאים (המופיעים פעם אחת או מדי פעם):

1. מחשבות טורדניות בנוגע לנפטר
2. תחושת געגועים לנפטר
3. התנהגות הכרוכה בחיפוש אחר הנפטר
4. תחושות בדידות כתוצאה מהמוות

ארבעה משמונת התסמינים הבאים:

5. הימנעות מתכנון תוכניות, תחושת חוסר-טעם בנוגע לעתיד
6. בהייה, התנתקות, היעדר תגובה
7. קושי בקבלת המוות (חוסר אמון)
8. תחושת ריקנות, לחיים אין טעם
9. תחושה שהינך מרוקן חלקית
10. עולם מפורק - אבדן תחושת הביטחון, האמון או השליטה
11. הפגנת תסמינים או התנהגויות של הנפטר
12. רגיזות, מרירות או כעס מוגזם ביחס לנפטר

ג. משך הפרעה: לפחות חודשיים.

ד. מוגבלות והתנהגות דיספונקציונלית

לפי מחקרנו, 20% ממקרי האבל הפתולוגיים הופכים מורכבים יותר וכרוניים, בעוד הסבל בא לידי ביטוי הן נפשית והן גופנית. לפיכך יומלץ על טיפול רפואי-פסיכולוגי.

מתודולוגיה

הניסיון הקליני בנוגע לאחריות על קורבנות תאונות או פגיעות מלמד על כך שיש ליטול אחריות על פי השיטות הדומות לאלה שמשמשות בניהול משברים. ההיבטים האינפורמטיביים מכריעים פי כמה היות שהשיקול המניעתי של תשאל בנושא ההפרעות הנפשיות הפוטנציאליות נתקל בהתנגדות הולכת וגדלה וכיום עובר תהליך של הערכה הממומן על ידי משרד הבריאות של צרפת. מכל מקום, לפני ביצוע "תשאל פסיכולוגי", הכרח לבצע תשאל טכני, שלפעמים די בו. עליו לכלול את כל הצדדים והרשויות

המעורבות בעניין ולפעמים די בו כדי להוציא את העוקץ ממשבר. תשאול טכני קשור לשיטת ניהול משברים: היא מחייבת תקשורת מהירה ככל האפשר בזמן אמת, במידת האפשר, ובאופן שיש בו שקיפות ולכידות, תוך התאמת השיח והגישות שלך להתפתחויות המתרחשות במהלך המשבר.

בתחום ניהול משברים שבהם כרוכים קורבנות, ההכרה והשקיפות לבדם מועילים ומאפשרים השתחררות מהעטיפות הדמיוניות - השמועות - ההופכות את המשבר לחמור יותר. השיטות האחרות, אשר עשויות להועיל בניהול משברים "תקשורתיים" אינם טובים במיקרה זה.

בהיעדר הליכים קבועים מראש, על השחקנים המוזמנים ליטול חלק בהתערבות הזאת במשבר, להכניח היטב. בידי הרשויות הנוכחות במקום הכרח שיהיה מידע ברור לגבי ההתקפה האנטישמית, היות שעל המפגש למלא את "דרישת" הנפגעים "לאמת" בכך שיוספקו להם מירב הפרטים על הסיבות ועל הדרך שבה הרשויות יטפלו במשבר. מפגש כזה חייב להסתיים בחשיבה מניעתית עתידית, כפי שהוגדר במבוא.

יש ליידע את הרשויות הנוכחות במפגש על כך שמנגנוני חיפוש שעירים לעזאזל היא שיטה רווחת לפתרון משברים. צריך יהיה לפרק אותה באמצעות דיאלוג והעלאת טיעונים משכנעים, שהיא הדרך היחידה לשכך שמועות ספונטניות הנגרמות או מועברות לעיתים קרובות על ידי כלי התקשורת. חשוב גם להדגיש את האופי המדאיג של תגובות לא צפויות מסוימות, המחייבות כישורי הסתגלות ממשיים מצד הרשויות המשתתפות במעמד. יש צורך גם לעשות ניסיון להבהיר את העובדה כי מאפייניו של האדם חשובים יותר ממעמדו של המשתתף. ברוח זאת, יש להבין כי הכרח להימנע מהשיח המקובל במפגשים רשמיים.

יש גם לקבוע מראש כללים לקבלת זכות דיבור ובכך צריך לטפל "מנהיג פגישה" מנוסה שנקבע מראש וינהל את הדיונים. הנייטרליות שלו היא חשובה ביותר. הרשויות הציבוריות יכריזו על סודיות המידע שיוחלף במהלך המפגש והן גם יערבו לכך. ההכרה באופי הנוראי של הפגיעה האנטישמית וכן הצהרה על הצעדים שינקטו לטובת הקורבנות הם שני גורמי מפתח. יהיה מועיל להזמין למפגש נציגים מארגונים מתמחים כגון "בני ברית", "הארגון להצלת הילד - OSE", "מרכזי שמעון ויזנטל", הקונסיסטואר של יהודי צרפת, הקרי"ף וכיו"ב, כדי שיבהירו לקורבן כל צעד חברתי-סוציאלי או משפטי שניתן להציע לו וכן לספק לו תמיכה רגשית. בדרך כלל מפגש החלפת מידע כזה מסייע בשחרור המתח הרגשי, שמצוי בשיאו בתחילת המפגש. חשוב שהקורבנות יסיימו את הפגישה בתחושת רוגע. מפגש בעל מגמה פסיכו-תרפויטית עלול לשבש את התהליך, והקורבנות עלולים לצאת מהמפגש בתחושת מצוקה גדולה עוד יותר.

אם יתקבל פתרון זה אפשר יהיה לנסח פרוטוקול לנטילת אחריות במהלך מספר מפגשי עבודה בנוכחות כל הצדדים הנוגעים בדבר. סוג זה של הליכים בנוי על פי שיטות ניהול משברים, לרבות השאלות הבאות: מה אם? מה יקרה? מה תהיה התגובה? מי ראשי לעשות זאת?

מסמך המסכם את עקרונות נטילת האחריות - הסוציאלית-חברתית, משפטית ורפואית-פסיכולוגית - לרבות כתובות הצדדים המעורבים, ישלים את ההיערכות להליכי התערבות אלה, שכן יסייע הדבר למניעת מחקרים וחיפושים נטולי ערך, שעלולים עוד להוסיף לטראומה.

אנחנו מבקשים לציין כי ההתאחדות הישראלית-צרפתית לויקטימולוגיה היא צד המשתף פעולה עם הקורבנות וכן עם ההתאחדויות למאבק באנטישמיות.

תוכנית כללית לנטילת אחריות על קורבנות מתקפות אנטישמיות

מפגש הכנה (או הליכים)

בתוך 24 שעות

נציג משרד הפנים

נציג מהקהילה הנפגעת

נציגים

מפגש

מידע ממונים התאחדות למאבק באנטישמיות

נציג משפטי

עזרה פסיכולוגית וסוציאלית ועזרה רפואית

רשת ויקטימולוגיה

עזרה משפטית

מסקנה

כ - 30% מההתקפות הגזעניות בכלל וההתקפות האנטישמיות בפרט מובילים לסיבוכים נפשיים: דיכאון עמוק ותסמונת פוסט-טראומטית. בנוסף לסיבוכים הפסיכולוגיים הפוטנציאליים האלה המוכרים היטב, ישנן גם צורות שונות של מחלות רפואיות. 20% מהן הופכים לחמורים יותר ולכרוניים, והסבל מוצא את ביטויו לא רק בתחום הפסיכולוגי אלא גם בפן הגופני.

נטילת האחריות במונחים פסיכו-רפואיים, על בסיס תקשורת, עם צוות קטן הכולל פסיכולוג המתמחה בויקטימולוגיה, מנציג משרד הפנים של צרפת ומארגון מתמחה, תאפשר הכרה ברורה בעובדות ותביא למתן סיוע רפואי, סוציאלי/חברתי ומשפטי, לפי הצורך.

אולם מה שנראה בעינינו הדבר הדחוף ביותר הוא בדיקת אפשרות לחולל שינוי במדיניות החוץ של צרפת בכל הנוגע לסכסוך במזרח-התיכון. דבריו של ניקולה סרקוזי בעניין נראים מעודדים, אבל האם הממשלה החדשה בצרפת תטה להם אוזן?

דבר אחד ודאי - ישראל מתכוננת לעליה מסיבית של יהודים מצרפת!

References

- DE BELMONT Jean-Paul, GUEZ Fabien, KÖNIG Yaël, LEFEBVRE Pierre, MESSIKA Liliane, SBERRO Josiane, Ilan Halimi, *Le canari dans la mine; Préface: HALIMI Ruth (mère de Ilan Halimi)*, Editions Yago, 2006, 160 p.

(הקדמה: חלימי רות (אמו של אילן חלימי; שם הספר: צפור הקאנארי במכרה)

דר" ישראל פלדמן

פסיכולוגיה-ויקטימולוגיה

אחראי לקתדרת UNESCO בישראל ללימודים על נושי האלימות

נשיא בפדרציה הבינלאומית לויקטימולוגיה/ נשיא בהתאחדות הישראלית-צרפתית לויקטימולוגיה

של הילד ומשפחתו

חבר בוועד המרכזי של ההסתדרות הפסיכולוגים

מרצה באוניברסיטאות